

Šifra kandidata:

--

Državni izpitni center

M 2 0 1 5 3 1 1 2

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

FILOZOFIJA

≡ Izpitna pola 2 ≡

Esej

Torek, 2. junij 2020 / 120 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi dva konceptna lista in dva ocenjevalna obrazca.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati naloge, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca). Svojo šifro vpišite tudi na konceptna lista.

Izpitna pola vsebuje 15 esejskih naslovov, od katerih izberite enega. Esej naj obsega najmanj 600 besed. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 22.

V preglednici z "x" zaznamujte, kateri esej naj ocenjevalec oceni. Če tega ne boste storili, bo ocenil prvi esej, ki ste ga pisali.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.

Pišite **v izpitno polo** z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Pred esejem prepisite številko in naslov eseja, ki ste ga izbrali. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napačno besedo ali poved prečrtajte in jo zapišite na novo. Nečitljivo besedilo bo ocenjeno z 0 točkami. Osnutek eseja pišite na konceptna lista. Osnutek se ne upošteva pri ocenjevanju.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 3 prazne.

M 2 0 1 5 3 1 1 2 0 3

Prazna stran

OBRNITE LIST.

NAVODILA ZA PISANJE ESEJA

Napišite esej, ki naj bo dolg najmanj 600 besed. Bodite pozorni na **analizo ključnih pojmov** (in na problematizacijo njihove samoumevnosti) ter na razlago in **argumentacijo stališč**, ki jih boste v eseju predstavili. Pri razlagi in utemeljevanju uporabite **konkretne primere**, oprite pa se seveda na **filozofske perspektive**, ki ste jih obravnavali na pripravah. V eseju obravnavajte **vsaj dva pogleda** na dani problem, pri čemer se od zdravorazumskega premisleka poskusite dvigniti do filozofskega mišljenja, ki premisli tudi **izhodišča posameznega pogleda**.

Vprašanje stvarnosti

1. Razpravljajte o trditvi: Dokler živimo, je spraševanje o smiselnosti (vrednosti) življenja nesmiselno, saj smiselnost življenja potrjujemo že s tem, da živimo.
2. Razpravljajte o trditvi: Substanca je v resnici le ena, in torej v sebi zaobsega tako duhovni kot materialni del: telo in duh sta tako ista stvar, izražena na dva različna načina.
3. Razpravljajte o trditvi: Nekateri grški filozofi trdijo, da obstaja nespremenljivi temelj stvarnosti, iz katerega vse izhaja, a v resnici obstaja le množstvo pojavov v nenehnem spreminjanju.

Vprašanje spoznanja

4. Razpravljajte o trditvi: Mnenja so sicer nasprotje vednosti, a vendar jih lahko razumemo tudi kot prvi korak k vednosti, če jim le slepo ne verjamemo, temveč jih poskušamo premisliti. Lahko bi rekli, da do vednosti pridemo s kritiko naših mnenj.
5. Razpravljajte o trditvi: Do spoznanja pridemo samo, če naša čutila in razum sodelujejo in si med seboj pomagajo.
6. Razpravljajte o trditvi: Obstoj različnih opredelitev resnice (korespondenčna, koherentna, pragmatična ...) dokazuje, da je resnica ideal, za katerim stremimo, dokončno spoznati pa je ne moremo.

Vprašanje morale

7. Razpravljajte o trditvi: Če ni Boga, ki bi jamčil za absolutne in univerzalne moralne vrednote, ni prave utemeljitve morale.
8. Razpravljajte o trditvi: Zgled srečnega človeka je tiran, ki ga v ravnanju z drugimi nič ne omejuje in torej lahko neomejeno streže svojim hotenjem.
9. Razpravljajte o trditvi: Če bi privzeli utilitarizem, ne bi imeli težav z moralnimi dilemami sodobnosti, kot so evtanazija, splav in smrtna kazen, človeško življenje namreč ni absolutna vrednota v utilitarizmu.

Posameznik in skupnost

10. Razpravljajte o trditvi: Če ne bi obstajali država in zakoni, bi se ljudje med sabo nenehno spopadali za dobrine, življenje pa bi postalo mukotrpno, brutalno in kratko.
11. Razpravljajte o trditvi: Izenačevanje dohodkov – recimo z večjim obdavčenjem najbogatejših – izenačuje enake možnosti in povečuje svobodo v družbi, ne pa, kot menijo nekateri, da svobodo manjša.
12. Razpravljajte o trditvi: Utopija ni idealen svet, ki se razlikuje od obstoječega, utopija je, da bi sedanja družba lahko še naprej obstajala, ne da bi se spremenila.

Filozofija religije

13. Razpravljajte o trditvi: »Znaki načrtovanja so premočni, da bi jih zanemarili. Načrt mora imeti načrtovalca. Ta načrtovalec je morala biti oseba. Ta oseba je Bog.« (W. Paley) Torej Bog obstaja.
14. Razpravljajte o trditvi: »Če je žrtev zablode posameznik, jo imenujemo blaznost. Če je žrtev veliko, jo imenujemo vera.« (R. M. Pirsig)
15. Razpravljajte o trditvi: »Znanost raziskuje zgodovino skal, religija pa je skala, na kateri zgodovina stoji; znanost raziskuje pota nebesnih teles, religija pa nam kaže pot v nebesa.« (S. J. Gould)

M 2 0 1 5 3 1 1 2 0 6

Lined writing area consisting of 28 horizontal lines.

A series of horizontal lines for writing, spanning the width of the page.

M 2 0 1 5 3 1 1 2 1 1

Prazna stran

Prazna stran